

สรุป และเสนอแนะ

ปัญหาที่ทำการวิจัยครั้งนี้คือ "การเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในพระนครกับต่างจังหวัด" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ต่างจังหวัด มีแนวความคิด ความมุ่งหวัง และเกณฑ์ในการเลือกอาชีพต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ต้องการศึกษาถึงปัญหาและความช่วยเหลือที่นักเรียนต้องการอีก क्याว่ามีอะไรบ้าง ในการดำเนินงาน ได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนรัฐบาล ชาย ๔ โรงเรียน หญิง ๔ โรงเรียน ในพระนคร และโรงเรียนชายหญิงประจำจังหวัด เชียงใหม่ สงขลา อุบลราชธานี ประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๑๗๐ คน เป็นชาย ๖๐๐ คน หญิง ๕๗๐ คน ใ้รับแบบสอบถามคืนมาร้อยละร้อย แล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยคิดเป็นร้อยละและเสนอในตาราง

จากการวิจัยพอจะสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ ๑. เป็นเรื่องส่วนตัวทางครอบครัวของนักเรียน

๑. นักเรียนชายและหญิงที่กำลังเรียน ม.ศ. ๓ ทั้งพระนครและต่างจังหวัดเฉพาะที่ทำการสำรวจมีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๘ ปี อายุเฉลี่ยของนักเรียนชายจะมากกว่านักเรียนหญิง ๑ ปี

๒. นักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวน ๑ - ๗ คน ทั้งชายและหญิง

๓. นักเรียนอยู่กับบิดามารดาเป็นส่วนใหญ่ในระหว่างศึกษาเล่าเรียน นักเรียนชายต่างจังหวัดส่วนหนึ่งอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องและวัด

๔. บิดาประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจการค้าชายเป็นส่วนมาก รองลงมาก็เป็นข้าราชการและครู มารดาส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจค้าชายเช่นเดียวกัน นอกจากนี้เป็นแม่บ้านและครู ทั้งบิดาและมารดาประกอบอาชีพเดียวกัน คือ ธุรกิจค้าชาย

๕. นักเรียนไม่นิยมการอยู่หอพัก ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากเป็นข้าราชการ, ครู และพระ สำหรับนักเรียนชายที่อยู่วัด

๖. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากได้แก่บิดามารดาและมีฐานะปานกลาง และมีรายได้เดือนละประมาณ ๔๐๐ - ๑๒๐๐ บาท

๗. นักเรียนต่างจังหวัดได้รับค่าใช้จ่ายเดือนละ ๕๐ - ๗๕ บาทเป็นส่วนใหญ่ แต่นักเรียนในพระนครจะได้อีกค่าใช้จ่ายเดือนละ ๗๖ - ๑๐๐ บาทเป็นส่วนมาก

ตอนที่ ๒ การศึกษาในปัจจุบันของนักเรียนซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. ผลการสอบของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาคือ ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ส่วนใหญ่สอบได้ ๕๐ - ๖๐ % แต่นักเรียนชายในพระนครผลการสอบเฉลี่ยจะสูงกว่าคือ ระหว่าง ๖๐ - ๗๐ % ระดับสติปัญญาของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒. ทรรศนะที่สอบได้คะแนนดีที่สุดในโรงเรียนชายและหญิง คือ ภาษาไทย และสังคมศึกษา แต่วิชาที่นักเรียนชายชอบมากที่สุดคือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ส่วนนักเรียนหญิงชอบภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษามากที่สุด แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถและความถนัดมีน้อย

๓. นักเรียนชายในพระนครชอบเรียนคณิตศาสตร์มากกว่านักเรียนต่างจังหวัด ในขณะที่เวลานักเรียนชายต่างจังหวัดก็ชอบเรียนสังคมศึกษามากกว่านักเรียนในพระนครด้วย และนักเรียนหญิงในพระนครชอบเรียนภาษาอังกฤษมากกว่านักเรียนต่างจังหวัด นักเรียนหญิงต่างจังหวัดชอบเรียนภาษาไทยมากกว่านักเรียนหญิงในพระนครเช่นกัน

๔. บิดามารดาเกือบทั้งหมดสนใจต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน และความคิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพระหว่างบิดามารดาของนักเรียนเหล่านี้ ไม่ขัดแย้งกันด้วย

๕. บุคคลที่นักเรียนคิดว่าควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพพร้อมกับนักเรียนคือบิดามารดา

๖. ผู้ปกครองที่ตามใจให้นักเรียนเลือกศึกษาต่อเองมีจำนวนใกล้เคียงกับที่ต้องการให้เรียนต่อตามมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ผู้ปกครองไม่นิยมให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา

ตอนที่ ๓ การศึกษาต่อและการเลือกอาชีพในอนาคตซึ่งจัดได้ว่าเป็นตอนที่สำคัญที่สุดของการวิจัย ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. นักเรียนชายหญิงเกือบทั้งหมดทั้งในพระนครและต่างจังหวัดต้องการศึกษาต่อ

๒. เหตุผลที่นักเรียนต้องการศึกษาค่อนข้างมากที่สุด คือต้องการศึกษานาความรู้เพิ่มเติม เหตุผลรองลงไปที่มีความใกล้เคียงกันคือ ต้องการเรียนจนจบมหาวิทยาลัยและต้องการมีความรู้ด้านวิชาชีพ

๓. สำหรับนักเรียนส่วนน้อยที่ไม่ต้องการศึกษาคือเพราะ ขาดแคลนทุนทรัพย์ และสติปัญญาไม่ดี นักเรียนพวกนี้ต้องการประกอบอาชีพโดยต้องการรับราชการ และประกอบอาชีพส่วนตัว

๔. โรงเรียนที่นักเรียนชายทั้งในพระนครและต่างจังหวัดเลือกศึกษามากที่สุด คือ โรงเรียน มัธยมศึกษาคอนปลาย สายสามัญ หรือ ม.ศ. ๔ - ๕ ประเภทของโรงเรียนที่อยู่ในความต้องการรองลงมาสำหรับนักเรียนชายในพระนครคือ โรงเรียนพณิชยการ หรือ บัณฑิตพิมุข และเตรียมทหาร นักเรียนชายต่างจังหวัดต้องการเข้าเรียนโรงเรียนฝึกหัดครู และเกษตรกรรมซึ่งเป็นโรงเรียนที่เกือบจะไม่เป็นที่ต้องการของนักเรียนในพระนครเลย

ส่วนนักเรียนหญิงในพระนครต้องการศึกษาคือในโรงเรียนพณิชยการ หรือ บัณฑิตพิมุข และโรงเรียนมัธยมศึกษาคอนปลาย สายสามัญมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ก็เป็นโรงเรียนฝึกหัดครู แต่นักเรียนหญิงต่างจังหวัดต้องการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาคอนปลาย สายสามัญเป็นอันดับหนึ่ง ฝึกหัดครูเป็นอันดับสอง และพยาบาลเป็นอันดับสาม

ประเภทโรงเรียนที่อยู่ในความต้องการของนักเรียนในพระนครและต่างจังหวัด จึงไม่เหมือนกันเสมอไป แต่สรุปโดยรวมแล้ว โรงเรียนที่อยู่ในความต้องการของนักเรียนมากที่สุดก็คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาคอนปลาย สายสามัญ และฝึกหัดครู

๕. เกณฑ์ที่นักเรียนใช้ เป็นเครื่องตัดสินว่าจะเรียนต่ออะไรนั้นคือ ความถนัด ในวิชาที่เรียนและคะแนนจากการสอบเป็นส่วนใหญ่

๖. อาชีพที่นักเรียนมุ่งหวังจะประกอบในอนาคตแตกต่างกันระหว่างนักเรียนในพระนครกับต่างจังหวัดทั้งชายและหญิง

นักเรียนชายในพระนครมุ่งหวังที่จะเป็นวิศวกรหรือสถาปนิกมากที่สุด แต่นักเรียนชายต่างจังหวัดมุ่งหวังที่จะเป็นข้าราชการมากที่สุด ความมุ่งหวังที่สอดคล้องกันรองลงมาของนักเรียนชายก็คือ มุ่งหวังที่จะเป็นทหารหรือตำรวจ อาชีพครู เป็นอาชีพที่นักเรียนในพระนครมุ่งหวังน้อยมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียนต่างจังหวัด อาชีพที่นักเรียนชายเกือบจะไม่ต้อง

การเลย คือ ศิลปินหรือนักแสดง และกรรมกรหรือรับจ้าง

นักเรียนหญิงในพระนครมุ่งหวังที่จะประกอบอาชีพธุรกิจค้าขายมากที่สุด รองลงมาก็เป็นครูและแพทย์ แต่นักเรียนต่างจังหวัดมุ่งหวังที่จะเป็นครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แพทย์และรับราชการ

๙. ความมุ่งหวังที่นักเรียนจะได้รับจากการประกอบอาชีพนั้น ส่วนใหญ่มุ่งหวังที่จะได้สนองความสนใจของตนเองซึ่งมีมานานแล้ว รองลงมาก็เพื่อส่งเสริมความสามารถของตนเองและต้องการศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษา แสดงให้เห็นว่า ความมุ่งหวังจากการประกอบอาชีพของนักเรียนไม่ไ้คำนึงถึงรายได้ที่จะได้รับและเกียรติยศ แต่เลือกเพราะใจสมัครและใจรัก

๑๐. นักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยให้ได้ศึกษาค้นคว้ามากที่สุด รองลงมาช่วยในการตัดสินใจ

๑๑. นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดการแนะแนวขึ้นในโรงเรียนโดยเฉพาะ การแนะแนวการศึกษา และต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญมากที่สุด

๑๒. อาชีพของบิดาและปู่ปกครองบางอาชีพเท่านั้นที่มีผลโน้มน้าวให้นักเรียนเลือกอาชีพตามส่วนมากก็เป็นอาชีพที่คนไทยโดยทั่วไปมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนั้นอยู่แล้ว ได้แก่ อาชีพรับราชการทหารหรือตำรวจ ครู และแพทย์ อาชีพที่ไม่มีผลโน้มน้าวต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเลยคือ อาชีพศิลปินหรือนักแสดงและกรรมกรหรือรับจ้าง

๑๓. ปัญหาทางการศึกษาที่นักเรียนชายหญิงทั้งในพระนครและต่างจังหวัดประสบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องระดับสติปัญญาต่ำ และขาดแคลนทุนทรัพย์

๑๔. ความช่วยเหลือที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ ให้โรงเรียนจัดการแนะแนวขึ้นในโรงเรียน รองลงมาให้ช่วยเหลือทางการเงินและช่วยให้ได้ศึกษาค้นคว้า

ช่วยให้แต่ละคนได้พัฒนาความคิด มีความรับผิดชอบในชีวิตโดยการจัดให้มีประสบการณ์และโอกาสในการเตรียมงานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และต่อสังคมด้วย

นอกจากนี้เราจะพบความจริงว่าอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้มีอยู่มากมาย ฉะนั้นก่อนที่จะเลือกอาชีพอะไรควรจะได้มีความรู้ในอาชีพเหล่านั้นบ้างเพื่อว่าจะได้เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนเองนอกจากนี้ จากการศึกษาที่ได้มีความรู้ในเรื่องอาชีพหลาย ๆ อาชีพอย่างถูกต้อง อาจจะทำให้เปลี่ยนใจเลือกอาชีพใหม่ได้ การแนะนำอาชีพระดับมัธยมศึกษาในอเมริกาซึ่งเป็นของจำเป็นดังที่ Walter^๑ กล่าวไว้ว่า "นักเรียน High School ในอเมริกาก่อนที่จะจบออกไปจะต้องได้รับคำแนะนำในการเลือกอาชีพก่อน โดยอาจจะเปิดสอนตอนเย็นหรือไม่ก็ให้ทำงานบางอย่างเพื่อที่จะได้มีความสามารถที่สมบูรณ์ เพื่อว่านักเรียนเหล่านี้เมื่อออกไปทำงานจะได้มีความชำนาญงานได้ดี โรงเรียนระดับต่าง ๆ ในอเมริกาจึงต้องจ้าง counselors ประจำโรงเรียนเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานและอาชีพต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่กับนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ตลอดจนการเตรียมตัวนักเรียนเพื่องานด้วย"

บริการแนะนำซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือ ม.ศ. ๓ สามารถจะจัดขึ้นได้ มีอยู่หลายประการ เพียงแต่ผู้บริหารโรงเรียนจะได้วางแผนเตรียมงานให้รัดกุมและได้รับความร่วมมือสนับสนุนด้วยดีจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดีเท่านั้น บริการแนะนำแนวทางที่โรงเรียนควรจัดให้มีดังนี้ คือ

๑. ห้องสมุดโรงเรียน ตามโรงเรียนโดยทั่วไป ก็มีห้องสมุดอยู่แล้วแต่หนังสือที่มีในห้องสมุดมักจะเป็นหนังสือทางค่านวิชาการศึกษาเป็นส่วนมาก หนังสือและเอกสารทางค่านการแนะนำมีน้อย ถ้าโรงเรียนจะจัดบริการแนะนำขึ้นโดยขอความร่วมมือจากห้องสมุดให้ช่วยปรับปรุงและรวบรวมเอกสารดังกล่าวแล้วได้โดยวิธีการดังนี้คือ

วิธีการที่ห้องสมุดจะช่วยทางค่านการแนะนำได้โดยการจักรวบรวมหนังสือ เอกสาร หรือระเบียบการเกี่ยวกับการศึกษาคือหรืออาชีพที่จะประกอบได้เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว

^๑Walter, James Greenleaf, Occupations and Careers, McGraw-Hill Book Company, Inc, 1955.

แต่ทั้งนี้มิใช่จะมอบให้บรรณารักษ์ทำหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว งานจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และได้ผลดียิ่งก็ต่อเมื่อ ครูแนะแนว ครูประจำชั้นและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือ เอกสาร และระเบียบการต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย บรรณารักษ์ควรจะได้ติดต่อกับแหล่งผลิต โดยการขอรับหรือเป็นสมาชิก เอกสารการแนะแนวที่ห้องสมุดควรจัดหา หรือเมื่อได้รับมาแล้ว ควรเผยแพร่ให้ครู และนักเรียนได้ใช้ เช่น เอกสาร การแนะแนวศึกษาและอาชีพของกองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ บทความการแนะแนวของรองศาสตราจารย์ ดวงเดือน พิศาลบุตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากเอกสาร หนังสือ เหล่านี้ จะเป็นการช่วยให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจกับแนวทางศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพที่ถูกต้อง อันจะช่วยในการเลือกและการตัดสินใจศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ถูกต้องกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง

นอกจากจะดำเนินการเฉพาะการศึกษาต่อและเลือกอาชีพแล้วห้องสมุดก็ควรจะได้รวบรวมหนังสือที่แนะแนวเกี่ยวกับการเข้าสังคม การรักษาสุขภาพ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้หลักการปฏิบัติตนในสังคมที่ถูกต้อง รู้จักการรักษาสุขภาพอนามัย และการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เพื่อนักเรียนจะได้ดำเนินชีวิตในอนาคตได้เหมาะสม และมีคุณค่าต่อสังคม

๑.๒ ให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางและโอกาสในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพการให้ความรู้ทางค่านี้นี้เพื่อที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจของตนเอง และไต่ถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาหรือการทำงาน และสภาพอันแท้จริงของอาชีพแต่ละอาชีพ เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาเลือกและตัดสินใจ การให้ความรู้ในค่านี้นี้มีหลายวิธีด้วยกัน คือ

การจัดอภิปรายหรือปราชญ์สภา - วิธีการแบบนี้ส่วนมากมักจะเชิญวิทยากรจากสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง มาเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพแก่นักเรียน การจัดอภิปรายหรือปราชญ์สภานี้สามารถที่จะทำได้ในหลายโอกาส โดยโรงเรียนได้เตรียมแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเชิญใครบ้าง โอกาสที่จะจัดได้อาจจะเป็นเดือนละครั้ง ระยะเวลาที่ควรจะเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังนั้น ควรจะได้เริ่มตั้งแต่ภาคกลางต่อเนื่องมาจนภาคปลายของปีการศึกษา เพื่อนักเรียนจะได้มี

เวลาศึกษาหาความรู้ไ้ความของสมควรรก่อนการตัดสินใจ เมื่อสิ้นปีการศึกษา

โรงเรียนควรจะได้จัดทำแผนภูมิแนวทางศึกษาต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว คิดตั้งไว้ในที่ซึ่งนักเรียนทุกคนมองเห็นถนัด แผนภูมินั้นนอกจากจะแสดงว่าจะเรียนอะไรแล้วควรจะได้ระบุกำหนดเวลาที่จะใช้ศึกษาในแต่ละแขนงไว้ให้ชัดเจนและถูกต้องด้วย แผนภูมินี้ควรจะได้เปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงและแนวทางศึกษาต่อที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ

ในการประชุมประจำสัปดาห์ นอกจากจะกระทำในสิ่งที่เป็นกิจวัตรแล้ว โรงเรียนควรจะให้ครูที่มีความรู้ในแต่ละแขนงเป็นผู้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพชนิดต่าง ๆ หมุนเวียนกันไปเรื่อย ๆ โดยแขกเข้าไปครั้งละ ๑๐ - ๑๕ นาที ทุกครั้งที่มีการประชุมจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ความรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จัดปัจฉิมนิเทศ ควรจะจัดเมื่อสอบไล่เสร็จแล้ว แต่ต้องเป็นเวลาให้นักเรียนอยู่โดยพร้อมเพรียง การจัดวิธีนี้จัดโดยคณะครูของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโดยให้คำแนะนำชี้แจงในสิ่งที่เห็นว่ายังขาดอยู่เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ การจัดในตอนนี้เป็นที่ปรึกษาเป็นการช่วยนักเรียนเป็นครั้งสุดท้ายก่อนการตัดสินใจ

๑.๑ แนะนำวิธีเรียนและวิธีทำงานให้ไ้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียนการทำงานที่ดีและมีผล นักเรียนจะได้ปรับปรุงตนเองตามวิธีและแนวทางเหล่านั้นอันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพทางด้านการเรียน วิธีการแนะนำทำไ้ดังนี้

ในต้นปีการศึกษา จะต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง งานที่จะต้องทำและวิธีการวัดผลโรงเรียนไ้ดำเนินการอย่างไร ในแต่ละวิชาที่เรียนนั้นครูควรจะได้ชี้แจงว่า มีขอบเขตแค่ไหน ผลที่จะไ้รับจากการเรียนวิชานั้นทั้งในปัจจุบัน การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้ที่จะแนะนำด้านนี้ไ้ดีที่สุกไ้แก่ครูประจำวิชา หรือครูหัวหน้าสายวิชา การจัดก็ควรจะได้จัดขึ้นในสัปดาห์แรกของภาคต้นเมื่อเปิดภาคเรียนในช่วงแรกของทุกวิชา

การแนะนำวิธีการเรียน การแนะนำวิธีการเรียนนี้อาจจะทำได้สองกรณีคือ ถ้าโรงเรียนที่จัด Home Room เป็นประจำก็ชักไ้ไว้ในเวลาที่มี Home Room หรือถ้าไม่มี Home Room ก็จัดในเวลาที่มีการประชุมประจำสัปดาห์ โดยวิธีเดียวกันกับที่กล่าวแล้วในข้อ ๑.๒ การแนะนำวิธีการเรียนนี้เริ่มตั้งแต่ การปรับปรุงนิสัยที่ดีในการศึกษาหา

ความรู้ การจัดงาน จดโน้ต ทำโน้ต เตรียมตัวสอบ ท่องหนังสือ ตอบคำตอบ เขียนรายงานและ การใช้ห้องสมุด บุคคลที่จะให้ความรู้กันเหล่านี้ได้ก็ได้อีกครูประจำวิชา หรืออาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะที่อาจจะเชิญมาเป็นครั้งคราวก็ได้

๑.๔ การแนะนำที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสอนทางวิชาการ.- วิชาการบางอย่างจะต้องสอนเรื่องอาชีพต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ เช่น วิชาสังคมศึกษา หรือผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในวิชาวิทยาศาสตร์ในวิชาการเหล่านี้ ถ้าหากครูจะช่วยชี้แนะหรือชี้ให้นักเรียนได้เข้าใจถึงลักษณะของงานและคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ นั้นได้ก็จะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาถึงลักษณะของงานและอาชีพไปด้วยในขณะเดียวกัน

นอกจากนี้ในวิชาภาษาไทยจะมีส่วนช่วยทางการแนะนำนักเรียนได้มากเกี่ยวกับการทดลองวิธีการสัมภาษณ์ การเขียนใบสมัครงานและสมัครเรียนต่อเพื่อเป็นการทดสอบและแก้ไขในขณะเดียวกัน จากนั้นครูควรจะได้แนะนำนักเรียนในการเตรียมตัวในการสอบไม่ว่าจะเป็นการสอบข้อเขียน หรือสอบสัมภาษณ์ และการเตรียมสอบในการสมัครแต่ละแห่งด้วย

๑.๕ การจัดป้ายประกาศ ความปกติป้ายประกาศของโรงเรียนแต่ละแห่งก็มีอยู่แล้ว แต่การจัดป้ายเท่าที่สังเกตมักจะเป็นป้ายรวมไม่มีการแยกป้ายแนะนำ โดยเฉพาะโรงเรียนควรที่จะจัดป้ายทางการแนะนำโดยเฉพาะสักป้ายหนึ่ง

การจัดป้ายประกาศทางการแนะนำ ก็เป็นเรื่องของการแนะนำโดยเฉพาะมาคิดประกาศไว้ เช่นระเบียบและวิธีการเกี่ยวกับการศึกษาต่อของสถาบันการศึกษิต่าง ๆ การประกาศรับสมัครงานของหน่วยงาน การประกาศให้ทุน และหอพักที่จะให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนได้ การจัดป้ายประกาศเพื่อการแนะนำนี้ควรจะเป็นหน้าที่ของครูแนะนำ หรือครูแนะนำอาจจะให้นักเรียนรับผิดชอบโดยการผลัดเปลี่ยนเวรกัน แต่สิ่งสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการจัดป้ายประกาศนี้อยู่ที่วิธีการจัด และที่สิ่งที่จะต้องเป็นที่สนใจของนักเรียนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งข่าวและระเบียบการต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ ประการสุดท้ายครูจะต้องแนะนำให้นักเรียนอ่านป้ายประกาศประจำทุกวันเพื่อประโยชน์ของนักเรียนเอง

๑.๖ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นมีความมุ่งหมายที่จะเสริมการเรียนและวิชาที่มีเรียน ในหลักสูตรให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะเป็นการช่วยให้นักเรียนค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจของนักเรียนเอง ตลอดจนเป็นการชี้ช่องทางให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นอาชีพในอนาคตด้วย

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะจัดขึ้นนั้นมีทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการและอาชีพ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์, ชุมนุมคณิตศาสตร์, ชุมนุมดนตรี, ชุมนุมปารุกดา และโต้วาที, ชุมนุมศิลปะ และทัศนศึกษา, ชุมนุมถ่ายรูป, ชุมนุมกีฬา, ชุมนุมทัศนศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ถ้าเห็นว่า ชุมนุมใดสมควรและเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่นโรงเรียนก็พิจารณาจัดตั้งขึ้นได้

ในการจัดชุมนุมแต่ละชุมนุมขึ้น จะต้องมีการวางโครงการขึ้นก่อน โดยพิจารณาบุคคลที่มีความสามารถและเหมาะสมต่อชุมนุมที่จะจัดขึ้นเป็นที่ปรึกษา ส่วนมากก็จะเป็นครู และมีคณะกรรมการดำเนินงานของชุมนุมได้แก่นักเรียนโดยพิจารณาเลือกจากนักเรียนที่มีความถนัดและความสามารถที่จะดำเนินงานของชุมนุมให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ในแต่ละชุมนุมก็จะต้องมีสมาชิก ซึ่งได้แก่นักเรียน สมาชิกเหล่านั้นสมัครเข้าชุมนุมด้วยความสมัครใจและความสนใจ

ชุมนุมที่จัดตั้งขึ้นจะต้องดำเนินงานให้เกิดประโยชน์.— กิจกรรมที่ควรจัดขึ้น ใ้ได้อย่างสม่ำเสมอได้แก่การจัดกิจกรรมประจำวันในเวลาพักกลางวัน โดยให้แต่ละชุมนุมผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ โดยใช้เวลาประมาณ ๒๐ - ๓๐ นาที นอกจากนี้ก็เป็นการจัดอภิปราย ปารุกดา หรือโต้วาทีอาจจะเป็นระหว่างชุมนุมหรือเชิญวิทยากรมาบรรยายก็ได้ และอย่างน้อยที่สุดในแต่ละปีชุมนุมเหล่านั้นควรจะได้จัดนิทรรศการขึ้นหนึ่งครั้ง อาจจะจัดพร้อมกันทุกชุมนุมหรือเวียนกันครั้งละชุมนุมก็ได้โดยกำหนดไว้ในรอบปีก่อนนั้นจะเป็นนิทรรศการของชุมนุมใด

๑.๗ การจัดนิทรรศการ, จัดงานวันแสดงงานอาชีพ, งานอภิเษก การจัดนิทรรศการถือว่าเป็นการแสดงผลงานที่ได้ดำเนินงานมาแล้วของชุมนุมต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ ๑.๖ นอกจากนี้ทางโรงเรียนที่ไม่ได้จัดชุมนุมขึ้น การจัดนิทรรศการจึงอาจจะจัดรวมกันเพียงครั้งเดียวในรอบปี อาจจะเป็นภาคปลายของปีการศึกษา โดยเป็นนิทรรศการฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารโรงเรียน การจัดแบบนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกฝ่าย และนักเรียนทุกคนนอกจากนิทรรศการแล้ว อาจจะมีการอภิปรายหรือปารุกดาประกอบด้วยก็ได้ โดยคณะครู ผู้บริหารหรือวิทยากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนิทรรศการเหล่านั้นก็ได้

สำหรับการจัดงานวันแสดงงานอาชีพ และงานอภิเษกนั้นจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนจะได้มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลักษณะ และความสามารถของบุคคลที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความรู้และความเข้าใจเหล่านี้จะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคตได้

การจัดงานนี้มีลักษณะคล้ายกันกับการจัดนิทรรศการ แต่โรงเรียนอาจจะขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ผู้ปกครอง หรือสมาคมนักเรียนเก่าให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย นอกจากจะมีนิทรรศการแล้ว อาจจะมีการฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง การอภิปราย การบรรยาย เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ประกอบด้วย เพื่อนักเรียนจะได้เกิดทักษะและการเรียนรู้หลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกัน การจัดงานวันแสดงงานอาชีพ และงานอภิเษกที่ มีการศึกษาหนึ่งอาจ จะจัดได้หนึ่งหรือสองครั้ง ระหว่างภาคกลาง และภาคปลาย

๑.๘ ทักษะศึกษา การจัดทัศนศึกษาบางโรงเรียนก็จัดเป็นชุมนุมขึ้นชุมนุมหนึ่ง บางโรงเรียนก็ให้เป็นหน้าที่ของชุมนุมสังคมศึกษา บางโรงเรียนถือว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร โรงเรียนจะดำเนินการเอง การจัดทัศนศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่ทำกันอยู่เป็นส่วนใหญ่ มักจะจัดในระหว่างปิดภาคเรียน และมุ่งที่จะเสริมวิชาสังคมศึกษา จะเห็นได้จากการพานักเรียน ไปชมโบราณสถาน หรือท้องถิ่นซึ่งนักเรียนไม่เคยเห็น เช่น ทะเล หรือมหาสมุทร เป็นต้น

ความจริง ทัศนศึกษามีส่วนช่วยในการแนะนำมากถ้าโรงเรียนวางและเตรียมงานได้ถูก เพียงแต่จะวางโปรแกรมการแนะนำรวมไปด้วยเท่านั้น เช่น นอกจากจะพาไปชมโบราณสถานแล้ว อาจจะไปชมและสถานศึกษาที่นักเรียนจะไปศึกษาต่อโดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาแต่ละแห่งช่วยให้ความรู้ด้วย นอกจากสถานศึกษาแล้ว ควรจะพาไปดูสถานที่ที่จะออกไปประกอบอาชีพเพื่อจะได้เห็นสภาพและลักษณะของอาชีพต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ การเห็นสภาพที่แท้จริงจะช่วยในการตัดสินใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

การจัดทัศนศึกษาเพื่อการแนะนำนั้นก่อนจะจัดควรจะได้สำรวจดูความต้องการของนักเรียนก่อนว่านักเรียนต้องการศึกษาคือและหาว่าที่ไหนมากที่สุด เวลาที่โรงเรียนจัดขึ้นแล้ว ก็จะได้เป็นการสนองความต้องการของนักเรียนด้วย การจัดทัศนศึกษานอกจากที่กล่าวมาแล้ว อาจจะไปเป็นค่ายพักแรมก็ได้ อาจจะใช้เวลา ๕ - ๗ วัน หลังการสอบ สถานที่ที่จะไปพักแรมก็ควรจะเป็นสถานที่หรือท้องถิ่นที่ต้องการจะไปศึกษาลักษณะของงานและอาชีพในท้องถิ่นนั้นจริง ๆ ซึ่งนอกจากจะได้ศึกษาเรื่องอาชีพของพลเมือง วิธีการทำงานแล้วยังเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยตัวเอง รู้จักการดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นเป็นหมู่พวก และการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ในขณะเดียวกัน

๑.๙ การแนะนำเป็นรายบุคคล.— การจัดการแนะนำเป็นรายบุคคลนี้

เป็นการช่วยเหลือนักเรียนหลังจากที่ได้ความรู้และได้รับการแนะนำเป็นหมู่แล้ว นักเรียนบางคนอาจจะต้องการปรึกษาหารือโดยเฉพาะในกรณีของตนแตกต่างจากบุคคลอื่น หรือยังไม่สามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดการแนะนำเป็นรายบุคคลขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนขอคำปรึกษาเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาต่อ การเลือกอาชีพ หรือเรื่องส่วนตัวที่นักเรียนไม่อาจเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบได้ วิธีการแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองดีขึ้น ได้รู้ถึงขอบเขตความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แท้จริงของคนอื่น จะเป็นแนวทางให้นักเรียนเลือกและตัดสินใจศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ เหมาะสมกับคนตลอดทั้งผู้ปกครองและสังคมด้วยในขณะเดียวกัน

ในการจัดแนะนำเป็นรายบุคคลนี้ทางโรงเรียนควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมต่อการที่จะให้คำปรึกษาเป็นส่วนตัวเพื่อให้นักเรียนจะได้สะดวกและสบายใจต่อการเข้าหาผู้ให้คำแนะนำประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งตัวบุคคลที่จะให้คำแนะนำก็ควรจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะเหมาะสม มีบุคลิกภาพที่นักเรียนจะให้ความไว้วางใจและเชื่อถือได้ เป็นคนที่สามารถเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ได้ดี รวมทั้งเป็นผู้ฟังและผู้นำในการสนทนาที่เหมาะสมและมีความรู้ทางจิตวิทยาด้วย ในการที่จะให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคลนี้ควรจะได้กำหนดวันและเวลาเอาไว้ให้แน่นอนด้วย

๒. โรงเรียนบางประเภทเช่นโรงเรียนการช่างสตรีและการช่างชายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษาคควรจะได้ปรับปรุงการสอน หาแนวทางหรือวิธีชักจูงให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และเห็นผลงานมากขึ้นกว่านี้ เพื่อว่านักเรียนที่จบชั้น ม.ศ. ๓ แล้วจะได้หันมาสนใจและเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓. กรมวิสามัญศึกษาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการงานด้านมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญโดยตรงซึ่งได้วางระเบียบเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับนี้ไว้รัดกุมแล้วนั้นควรจะได้กำชับให้ทางโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นักเรียนที่มีความสามารถจริง ๆ และเพื่อป้องกันปัญหาที่นักเรียน ม.ศ. ๕ สอบตกปีละมาก ๆ ด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้

๔. หน่วยงานของเอกชน เช่น บริษัท หรือ ห้างร้านบางแห่งที่ยังขาดคนดำเนินงาน

งานควรจะได้ปรับปรุงการดำเนินงานโดยเฉพาะทางด้านสวัสดิการ การส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ และความมีเสถียรภาพทางการงาน เช่น เกี่ยวกับรัฐบาลได้ปฏิบัติกับข้าราชการ ในขณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลที่จะมาทำงานกับคนมีความรู้สึกว่าจะทำนั้นมี ความก้าวหน้า มี รายได้สูงกว่าของรัฐบาล มีความปลอดภัยและมั่นคงพอที่จะจัดเป็นอาชีพได้ นักเรียนก็จะสนใจ แล้วสมัครเข้าทำงานในแขนงต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงานส่วนตัว งานธุรกิจการค้าและอื่น ๆ นอกเหนือ จากการเข้ารับราชการ

เกี่ยวกับการเลือกอาชีพโรงเรียนและผู้ปกครอง ควรจะมีความสัมพันธ์กันบ้าง โดยโรงเรียนจะต้องเป็นฝ่ายให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของงานและอาชีพตามสภาพความเป็นจริง ควรจะหาวิธีเปลี่ยนความเชื่อถือเก่า ๆ ของผู้ปกครองที่มีต่ออาชีพรับราชการมาเป็นอาชีพในหน่วยงานของเอกชนให้มากขึ้น โดยให้ ข้อเท็จจริงและความรู้ ว่า งานของเอกชนกับอาชีพรับราชการแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้มีส่วนช่วยนักเรียนในการเลือกและตัดสินใจเอาเองโดยไม่เป็นการบังคับความต้องการของตน

นอกจากนี้โรงเรียนควรจะต้องชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการรับทุนของรัฐบาลเพื่อ ศึกษาต่อให้นักเรียนเข้าใจถึงระเบียบและข้อผูกพันซึ่งนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามเมื่อเรียนจบ แล้ว ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะได้คิดและตัดสินใจก่อนที่จะยอมรับทุนหรือข้อผูกพันนั้น ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนเมื่อเรียนจบแล้วอยากจะเปลี่ยนอาชีพหรือไม่ทำงานตามข้อผูกพัน ผลเสียหาย ก็อาจจะเกิดขึ้นได้ในภายหลัง

นอกจากนี้ลักษณะอาชีพบางอาชีพที่อยู่ในความต้องการทั้งของรัฐและของเอกชน เช่นวิศวกรหรือสถาปนิก โรงเรียนควรจะได้ชี้แจงให้เข้าใจถึงลักษณะอาชีพแต่ละอาชีพที่เป็นที่ ต้องการเหล่านั้นแก่นักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน และผู้ปกครอง ใฝ่สนใจในอาชีพที่ยังไม่พอกับความต้องการแล้วยังจะเป็นการช่วยส่งเสริมกำลังคนที่รัฐและเอกชนขาดแคลนอีกด้วย

การวิจัยครั้งนั้นนอกจากจะได้ทราบถึงอาชีพส่วนใหญ่ที่นักเรียนก็ควรจะประกอบ ความมุ่งหวังและเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพและศึกษาต่อแล้ว ยังจะได้ทราบถึงปัญหา และความ ต้องการของนักเรียนด้วยจากปัญหา และความ ต้องการเหล่านี้ถ้าหากโรงเรียนซึ่ง

หมายถึงครูโดยเฉพาะ ผู้ปกครอง และบุคคลหลายฝ่ายทั้งได้กล่าวแล้วไว้ว่ามีลักษณะอย่างจริงจัง
ดำเนินการที่ใดเสนอแนะนำนี้ ไม่เพียงแต่จะเป็นการช่วยให้เด็กเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
๓ ซึ่งเป็นระยะหัวเดี้ยวหัวต่อในการเลือกดำเนินชีวิตได้เลือก และตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือก
ต่อและเลือกอาชีพ ได้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการความถนัด ความสนใจของ
ตนเอง ความต้องการของผู้ปกครอง และสังคมเท่านั้น ยังจะเป็นการช่วยให้เด็กเรียนได้ประสบ
ความสุข ความสำเร็จของชีวิตในอนาคตด้วย.